

LOGOPEDIK MASHG'ULOTLARNI OLIB BORISHDA SUJOK TERAPIYANING O'RNI

Xonbabayeva Madinabonu Asqarjon qizi
Qo'qon DPI Maxsus pedagogika kafedrası o'qituvchisi

Abduhalilova Shahzoda Xasanboy qizi
Qo'qon DPI Maxsus pedagogika yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya:

Mazkur maqolada logopedik mashg'ulotlarni olib borishda sujok terapiyaning o'rni xususida ma'lumot berib o'tiladi. Mashg'ulotda olib borilishi zarur bo'lgan tavsiya va ko'rsatmalarga oid asoslar yoritilgan.

Kalit so'zlar: o'yin, mashg'ulot, nutq, rivojlanish, terapiya, rivojlanish, logoped, qobiliyat, omil

Yaxshi rivojlangan nutq bolalarning har tomonlama rivojlanishining eng muhim shartidir. Bolaning nutqi qanchalik boy va to'g'ri bo'lsa, unga o'z fikrlarini ifoda etish osonroq bo'ladi, uning atrofdagi voqelikni bilish imkoniyatlari qanchalik keng bo'lsa, tengdoshlari va kattalar bilan munosabatlari qanchalik mazmunli va to'liq bo'lsa, uning aqliy rivojlanishi shunchalik faollashadi.

Taniqli o'qituvchi V.A.Suxomlinskiy shunday degan edi: "Bolalarning qobiliyatlari va iste'dodlarining manbalari ularning qo'lida. Barmoqlardan, majoziy ma'noda aytganda, ijodiy fikrning manbai bo'lgan eng nozik oqimlar oqadi", deb ta'riflangan bo'lsa, Aristotel "Qo'l barcha asboblarning asbobidir", deb xulosa qildi. "Qo'l tashqi miyaning bir turi", deb yozgan Kant.

Shuningdek, olimlar bolaning nutq qobiliyati nafaqat artikulyatsiya apparatiga, balki qo'llarning harakatiga ham bog'liqligini payqashdi. Barmoqlarni mashq qilish nutq funksiyasining kamolotiga ta'sir qilishini tan olishgan.

Bugungi kunga kelib, juda ko'plab bolaning nutqini samarali rivojlantirishga hissa qo'shadigan keng ko'lamlı amaliy materiallar mavjud. Bolaning intellektual va nutq qobiliyatini rivojlantirish uchun turli xil sog'liqni saqlash texnologiyalari va rivojlanish vositalaridan foydalanish mumkin. Ushbu texnologiyalardan biri Su-Jok terapiyasi.

Su-Jok terapiyasi sharq tabobatining yo'nalishlaridan biridir. Su-Jok terapiyasi ("Su" - qo'l, "Jok" - oyoq) - nutq terapiyasining noan'anaviy texnologiyalaridan biri. Su Jok terapiyasi bolaning kognitiv, hissiy-irodaviy, Shuningdek nutq faolligini rivojlantirishni ta'minlaydigan

<https://conferencea.org>

samarali usullardan biridir. Bu akupunktarning o'ta zamonaviy yo'nalishi bo'lib, Sharq tabobatining qadimiy bilimlari va Yevropa tibbiyotining so'nggi yutuqlarini birlashtiradi. Su Jok terapiya usuli o'zini eng yaxshi tomondan isbotlagan yangi integral davolash usullaridan biridir.

Ko'p ming yillar davomida inson qo'lga qaradi va qo'lida yotgan ajoyib imkoniyatni sezmedi. Yigirmanchi asrning oxirida, 1984-yilda Janubiy Koreyalik professor Pak Chje Vu o'zining asl davolash usulini taklif qildi va uni "Su Jok terapiyasi" deb nomladi. Koreys tilida Su qo'l, Jok esa oyoq degan ma'noni anglatadi. Su Jokning so'zlariga ko'ra, bizning qo'llarimiz va oyoqlarimiz inson tanasining proektsiyasidir: shuning uchun kaft va oyoq torso, besh barmoq esa qo'llar, oyoqlar va boshdir.

Shunday qilib, Su Jok terapiyasi qo'l va oyoq nuqtalarida terapevtik ta'sir qilish usuli hisoblanadi. Su-Jok massaji umuman tanaga foydali ta'sir ko'rsatadi. Muayyan nuqtalarga ta'sir qilish orqali, bu nuqtaga mos keladigan inson organiga ta'sir qilish mumkin. Shuning uchun Su-Jok terapiyasi nutq buzilishlarining oldini olish va tuzatish uchun miya yarim korteksining hududlariga ta'sir ko'rsatishga qaratilgan bo'lishi mumkin.

Su-Jok terapiyasining afzalliklari:

- Yuqori samaradorlik - to'g'ri ishlatilsa, aniq ta'sir paydo bo'ladi.
- Mutlaqo xavfsiz - noto'g'ri foydalanish hech qachon zarar qilmaydi - bu shunchaki samarali emas.
- Ko'p qirralilik – Su-Jok terapiyasidan ota-onalar uyda ham foydalanishlari mumkin.
- Foydalanish qulayligi - natijaga erishish uchun Su-Jok sharlari yordamida biologik faol nuqtalarni rag'batlantirish kerak (ular dorixonalarda erkin sotiladi va katta xarajatlarni talab qilmaydi).

Su-Jok terapiyasi qanday vazifalarni hal qiladi?

- mushak tonusini normallashtirish, bosh miya po'stlog'idagi nutq sohararini rag'batlantirish.
- Su-Jok terapiyasi elementlarini ishning turli bosqichlarida qo'llash orqali nutqni tuzatish.
- fazoga yo'naltirish ko'nikmalarini takomillashtirish, xotira va e'tiborni rivojlantirish.

Tuzatish ishlarida Su-Jok terapiyasi elementlaridan foydalangan holda o'yinlar va mashqlardan foydalanish quyidagilarga imkon beradi:

- Nozik va umumiy vosita ko'nikmalarini rivojlantirish.
- Fazoviy va vaqtinchalik orientatsiyani rivojlantirish.
- Sanoq amallarini bajarish malakasini mustahkamlash.
- Lug'atni faollashtirish va grammatik toifalarni yaxshilang.
- Rangni idrok etishni rivojlantirish.
- Yuqori aqliy funktsiyalarni (xotira, diqqat, fikrlash, tasavvur) rivojlantirish.

Massaj to'plari bilan mashqlarni bajarishda bir qator talablarga rioya qilish kerak:

- Sekin va tez sur'atli harakatlarni almashtiring.
- "Oddiydan murakkabga" tamoyiliga rioya qiling (birinchi navbatda bola dominant qo'l bilan, so'ngra yetakchi bo'lmagan qo'l bilan va nihoyat, bir vaqtning o'zida ikkala qo'l bilan ishlashni o'rganadi).
- Mashqni bajarishdan oldin og'zaki ko'rsatmalar bilan birga harakatlarni ko'rsating.
- Har bir mashqni o'ynoqi tarzda bering.

To'plar - halqali "kirpi" yordamida bolalar barmoqlari va kaftlarini massaj qilishadi, bu butun tanaga foydali ta'sir ko'rsatadi, shuningdek, barmoqlarning nozik motorli ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bularning barchasi nutqni rivojlantirishga yordam beradi. Massaj jarayoni bolalarga zerikarli ko'rinmasligi uchun she'riy materiallar qo'llaniladi.

Su-Jok terapiyasidan foydalanish natijasida:

- Butun organizmga foydali ta'siri bor.
- Bosh miya po'stlog'ining nutq zonalari rag'batlantiriladi.
- Harakatlarni muvofiqlashtirish va nozik vosita mahoratini rivojlantiradi.
- To'laqonli o'quv faoliyatini shakllantirish uchun zarur bo'lgan o'zboshimchalik, diqqat, xotira, nutq va boshqa psixik jarayonlar rivojlanadi.

Su Jok - bu yangi davolash tizimini tavsiflovchi umumiy atama bo'lib, barmoqlar, o'simlik urug'lari, ignalar, toshlar yoki magnitlar yordamida faqat oyoq va qo'llarni rag'batlantirishning turli usullarini o'z ichiga oladi.

Bolalarda nutqni rivojlantirish uchun biz quyidagi ish yo'nalishlari va shakllardan foydalanamiz:

Ovozlarni avtomatlashtirish va farqlash

Fonemik eshitish va idrokni rivojlantirish

So'zlarning tovush va bo'g'in tahlili

Leksik va grammatik kategoriyalarni takomillashtirish

Fazoviy orientatsiya ko'nikmalarini takomillashtirish

Umumiy va nozik vosita ko'nikmalarini rivojlantirish uchun mashqlar

Har xil og'zaki hamrohlik ostida harakatlarni bajarish

1- shakli: Ovozlarni avtomatlashtirish va farqlash - bolalar bilan ishlashda she'riy material qo'llaniladi va massaj effekti bilan bir vaqtda nutqda o'rnatilgan tovushni avtomatlashtirish sodir bo'ladi.

Masalan,

1 mashq - " Biz "taqillatish" uchun qo'l kaftidan foydalanamiz, biz tovushni so'z yoki bo'g'inda takrorlaymiz "

2-mashq - " Menga to'pni, bo'g'inlarni yoki so'zni qaytarib bering, iborani to'g'ri takrorlang "

2-shakli: Fonemik eshitish va idrokni rivojlantirish.

Bolalar bilan ishlash amaliyotida biz individual ishda Su-Jok terapiyasidan foydalanamiz.

Bolalarga topshiriq beriladi:

- bo'g'in yoki so'zni eshitgan holda, berilgan tovushga mos keladigan to'pni ko'rsatish;
- tovush bo'lmasa, to'pni kaftingizga yashiring;
- bu tovush bilan boshqa so'zlar qatorida bu tovushni eshitganingizcha ko'p to'p oling;

3-shakli: So'zlarning tovush va bo'g'in tahlili:

“ Bir, bir, bir, hozir so'zni ayt ” o'yin mashqi bajarilmoqda.

Bolalarga ko'p rangli Su-Jok to'plari yordamida so'zning tovush sxemasini tuzish buyuriladi. Shuningdek, barcha bolalar uchun sevimli mashq: yozma maktub ustida to'pni aylantirish " Men harflarni bilaman va yozaman, to'pni to'g'ri aylantiraman " to'pni kaftingizga yoki stol yuzasiga aylantirib xat va uning elementlarini yozish.

4-shakli: Leksik va grammatik kategoriyalarni takomillashtirish.

To'pni bir-biriga aylantiruvchi o'yinlar: "Bir ko'p", "Uni mehr bilan chaqiring", "Kimning?, Kimning?, Kimning?", "Buning aksini ayting", "Kim qaysi uyda yashaydi?".

Masalan, bittadan to'pga mashq qilish. Men "mo'jizaviy to'p" ni stol bo'ylab bolaga aylantiraman, ob'ektni birlikda nomlayman. Bola to'pni kafti bilan ushlab, ko'plik otlarini aytib, uni orqaga aylantiradi.

5-shakli : Ko'nikmalarni takomillashtirish

fazoviy orientatsiya, o'z tanasida orientatsiya, xotira, diqqatni rivojlantirish.

1-mashq: " Men chap va o'ngni ajrataman, men har bir barmoqni bilaman "

Bolalar ko'rsatmalarga amal qilishadi: uzukni o'ng qo'lingizning kichik barmog'iga qo'ying, to'pni o'ng qo'lingizga oling va orqangizga yashiring va hokazo.

6-shakli: Umumiy va nozik vosita ko'nikmalarini rivojlantirish uchun mashqlar

Bolalar tikanli to'p bilan o'ynashni yaxshi ko'radilar. Uni kaftlar orasiga aylantirib, qo'l mushaklarini massaj qiladilar, so'zlarni takrorlaydilar va matnga muvofiq to'p bilan harakatlarni bajaradilar.

7-shakl.Su - Jok terapiyasini qo'llashning yana bir shakli: Og'zaki hamrohlik ostida harakatlarni bajarish

Shunday qilib, Su-Jokterapiya yordamida nutqni rivojlantirish bo'yicha tizimli ishlar bolalarni nafaqat o'qishga undaydi, balki ularning nutq faolligini oshirishga imkon beradi - bu she'rlar, bolalar qofiyalari, barmoq gimnastikasi va qisqa ertaklarni o'rganishda namoyon bo'ldi. Shuningdek, leksik va grammatik mazmundagi didaktik o'yinlarga qiziqish paydo bo'ldi. Nutqni harakat bilan muvofiqlashtirishda yaxshilanish mavjud.

Su-Jok terapiyasi bolaning kognitiv, hissiy va irodaviy sohalarini rivojlanishini ta'minlaydigan va butun organizmga samarali ta'sir ko'rsatadigan samarali usullardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. QIZI, XONBABAeva MADINABONU ASQARJON. "BO'LAJAK LOGOPEDLARNI KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA LOGOPEDIK RITMIKANING AHAMIYATI." Ilmiy veb-akademik maqolalar to'plami (2022).
2. QIZI, XONBABAYEVA MADINABONU ASQARJON. "Bo'lajak logopedlarni logopedik faoliyatini shakllantirishni integratsiyalashgan usuli." Scienceweb academic papers collection (2022).
3. QIZI, XONBABAYEVA MADINABONU ASQARJON. "THE ROLE OF SPEECH THERAPY IN MODERN SPEECH THERAPY." Scienceweb academic papers collection (2022).
4. Xonbabayeva, Madinabonu. "THE VALUE OF LOGARITHMICS IN WORKING WITH CHILDREN WITH PHONETIC
5. Dilshodjon o'g'li, Khonbabaev Shoxruxbek. "THE SOCIO-PEDAGOGICAL NECESSITY OF PREPARING FUTURE PEDAGOGS-PSYCHOLOGISTS FOR SPIRITUAL, SPIRITUAL AND EDUCATIONAL ACTIVITIES." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 10.12 (2022): 1525-1529.
6. Xanbabayev, Shohruxbek. "BO 'LAJAK PEDAGOG-PSIXOLOGLARNI MA'NAVIY-RUHIY TARBIYA FAOLIYATIGA TAYYORLASH MAZMUNI." Scienceweb academic papers collection (2022).
7. Xanbabayev, Shohruxbek. "Ta'lim muassasalarida pedagogik jarayonlarni tashkil etish va boshqarishda zamonaviy yondashuvlarning ayrim jihatlari." Scienceweb academic papers collection (2021).
8. Sadikovna, Rakhimova Khurshidakhon, and Oppoxo'jayev Xojixuja Azimjon o'g'. "THE IMPORTANCE OF INCLUSIVE EDUCATION IN SOLVING THE PROBLEM OF EQUALITY IN THE EDUCATION OF CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS." Open Access Repository 4.3 (2023): 757-764.
9. Soliyevna, Mirbobayeva Nodirakhan. "IMPROVING THE CONDITIONS FOR THE FORMATION OF PROFESSIONAL MOTIVATION OF FUTURE DEFECTOLOGISTS IN THE PROCESS OF PEDAGOGICAL EDUCATION." Open Access Repository 4.2 (2023): 335-341.
10. Yo'ldosheva, DT va Zilola Xasanboyeva. "JISMONIY YOKI RUHIY RIVOJLANISHIDA NUQSONI BOR BOLALAR TA'LIM-TARBIYASIGA YANGICHA YONDASHUV." Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: nazariya va amaliyot 2.9 (2023): 59-62.
11. Ogli, Oppokhojayev Khojikhuja Azimjon. "METHODS FOR THE FORMATION OF INCLUSIVE CULTURE IN SCHOOLS." Confrencea 11.11 (2023): 133-137.

12. Mirbobayeva, Nodiraxon. "MAKTABGACHA YOSHDAGI AQLI ZAIF BOLALARNI MEHNAT TARBIYASI." Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: nazariya va amaliyot 2.9 (2023): 43-46.

13. Yoʻldosheva, DT va Zilola Xasanboyeva. "JISMONIY YOKI RUHIY RIVOJLANISHIDA NUQSONI BOR BOLALAR TALIM-TARBIYASIGA YANGICHA YONDASHUV." Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: nazariya va amaliyot 2.9 (2023): 59-62.

14. Azimjon oʻg, Oppoqxoʻjayev Xojixuja, and Yigitaliyeva Sarvinoz. "INKLYUZIV TAʼLIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA OILA VA MAKTAB HAMKORLIGINI KUCHAYTIRISH IJTIMOIIY-PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA." Conference Zone. 2022.

15. Turgunovna, Yuldosheva Dilbarxon. "Direct guidance of Speech Therapy games in the process of speech therapy training." INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 11.11 (2022): 151-158.